

Rafał Nawrocki

Rachunkowość fundacji i stowarzyszeń

(z suplementem elektronicznym)

Stan prawny: kwiecień 2018 r.

ODDK Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp.k.
Gdańsk 2018

Spis treści

Wykaz skrótów aktów prawnych używanych w tekście	9
Wykaz pozostałych skrótów	9
Wstęp	11
Rozdział 1.	
Rachunkowość a specyfika działań organizacji pozarządowych	13
1.1. Istota rachunkowości organizacji pozarządowych.	13
1.2. Funkcje i zakres rachunkowości	17
1.2.1. Funkcja informacyjna	17
1.2.2. Funkcja kontrolna	19
1.2.3. Funkcja zarządcza (decyzyjna)	21
1.2.4. Zakres rachunkowości	22
1.3. Zasady rachunkowości	24
1.3.1. Zasada memoriałowa	25
1.3.2. Zasada współmierności	25
1.3.3. Zasada kontynuacji działania	26
1.3.4. Zasada ostrożności	26
1.3.5. Zasada wyższości treści nad formą	27
1.3.6. Zasada ciągłości stosowanych metod	28
1.3.7. Zasada istotności	29
1.3.8. Zasada periodyzacji	29
Rozdział 2.	
Prowadzenie ksiąg rachunkowych w organizacjach pozarządowych	31
2.1. Podstawowe akty prawne – niezbędne i przydatne	31
2.1.1. Najważniejsze zewnętrzne akty prawne.	31
2.2. Statut – najważniejszy dokument wewnętrzny	42
2.3. Polityka rachunkowości	50
2.3.1. Co to jest polityka rachunkowości?	50
2.3.2. Elementy polityki rachunkowości.	52
2.3.3. Wzory polityki rachunkowości	54
Rozdział 3.	
Rachunkowość organizacji pozarządowych w praktyce	83
3.1. Plan kont i obsługa konta księgowego	83
3.1.1. Konto księgowe.	83
3.1.2. Zespoły kont	88
3.1.3. Proponowany zakładowy plan kont dla organizacji pozarządowej, nieprowadzącej działalności gospodarczej	92
3.1.4. Konta bilansowe i wynikowe.	118
3.2. Fundusze własne i majątek trwały organizacji pozarządowej (konta zespołu 0, 1, 8).	121
3.2.1. Fundusz założycielski	122
3.2.2. Bilans otwarcia	127
3.2.3. Środki pieniężne	129
3.2.4. Pozostałe fundusze	134

3.2.5. Środki trwałe	135
3.2.6. Wartości niematerialne i prawne i ich umorzenie.	145
3.2.7. Środki trwałe w budowie.	149
3.2.8. Fundusz z aktualizacji wyceny (803)	150
3.3. Należności i zobowiązania (konta zespołów: 2, 3)	151
3.3.1. Rozrachunki z dostawcami (konto 200)	151
3.3.2. Konta rozrachunkowe: wynagrodzenia, instytucje	154
3.3.3. Rozrachunki z wolontariuszami i członkami stowarzyszenia.	165
3.4. Rachunek wyników i istota klasyfikacji przychodów i kosztów w organizacjach pozarządowych	166
3.4.1. Istota klasyfikacji przychodów i kosztów w organizacjach pozarządowych	168
3.4.2. Wzór rachunku wyników.	169
3.5. Przychody w stowarzyszeniach i fundacjach.	171
3.5.1. Podstawowe informacje	171
3.5.2. Darowizny.	172
3.5.3. Dotacje i subwencje.	173
3.5.4. Zbiórki publiczne.	176
3.5.5. Składki członkowskie.	178
3.5.6. Pozostałe przychody statutowe.	179
3.5.7. Wolontariat	179
3.6. Koszty działalności organizacji pozarządowej	182
3.6.1. Informacje podstawowe	182
3.6.2. Koszty ogólnego zarządu	184
3.6.3. Koszty działań statutowych	195
3.6.4. Koszty wolontariatu	210
3.6.5. Rozliczenie kosztów	211
3.7. Przychody i koszty finansowe, pozostałe przychody i koszty, rozliczenia międzyokresowe	211
3.7.1. Przychody finansowe i koszty finansowe (750, 753)	212
3.7.2. Pozostałe przychody operacyjne i pozostałe koszty operacyjne (760, 766)	213
3.7.3. Zyski i straty nadzwyczajne	214
3.7.4. Rozliczenia międzyokresowe przychodów i kosztów	214
3.8. Koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodów organizacji	216
3.8.1. Koszty podatkowe a bilansowe.	216
3.9. Działalność statutowa odpłatna pożytku publicznego	220
3.10. Organizacje pożytku publicznego	226
3.10.1. Status organizacji pożytku publicznego	226
3.10.2. Zwolnienia podatkowe przysługujące OPP	226
3.10.3. Otrzymywanie 1% podatku dochodowego od osób fizycznych	227
3.10.4. Obowiązki sprawozdawcze OPP	228
3.11. Księgowość ochotniczych straży pożarnych	228
3.11.1. OSP jako stowarzyszenie	228
3.11.2. Statut	229
3.11.3. Plan kont	229
3.11.4. Przychody i koszty OSP	232
3.12. Uproszczona ewidencja przychodów i kosztów w niektórych organizacjach pozarządowych	235
3.12.1. Warunki prowadzenia uproszczonej ewidencji przychodów i kosztów	235

3.12.2. Zasady prowadzenia uproszczonej ewidencji	237
3.12.3. Zestawienie przychodów i kosztów	239
3.12.4. Zestawienie przepływów finansowych	243
3.12.5. Karty przychodów pracownika.	248
3.12.6. Wykaz środków trwałych i WNiP	251
3.12.7. Pozostałe obowiązki	253
Rozdział 4.	
Zamknięcie roku, obowiązki podatkowe.	255
4.1. Inwentaryzacja.	255
4.1.1. Obowiązek inwentaryzacji	255
4.1.2. Metody inwentaryzacji	255
4.2. Zestawienie obrotów i sald	258
4.2.1. Rola zestawienia obrotów i sald	258
4.2.2. Koniec roku obrotowego	261
4.3. Sprawozdanie finansowe i deklaracje podatkowe	262
4.3.1. Rachunek zysków i strat	262
4.3.2. Bilans	265
4.3.3. Informacja dodatkowa	267
4.3.4. Wymagania podatkowe.	268
Rozdział 5.	
Rachunkowość organizacji pozarządowych prowadzących działalność gospodarczą.	273
5.1. Działalność gospodarcza stowarzyszeń i fundacji	273
5.1.1. Podjęcie działalności gospodarczej	275
5.2. Polityka rachunkowości.	276
5.3. Zakładowy plan kont	302
5.4. Organizacja pozarządowa jako podatnik VAT	332
5.4.1. Podstawowe informacje	332
5.4.2. Organizacja pozarządowa jako podatnik VAT.	333
5.4.3. Dotacje a podstawa opodatkowania	335
5.4.4. Podatek naliczony	337
5.4.5. Księgowość organizacji będącej podatnikiem VAT	338
5.4.6. Termin zapłaty VAT i deklaracja.	341
5.4.7. Jednolity plik kontrolny	342
5.4.8. Podzielona płatność	343
5.5. Sprawozdanie finansowe organizacji prowadzącej działalność gospodarczą.	345
Rozdział 6.	
Rachunkowość spółdzielni socjalnych	349
6.1. Spółdzielnie socjalne w polskiej ekonomii społecznej.	349
6.2. Podstawowe akty prawne	350
6.3. Polityka rachunkowości.	357
6.4. Zakładowy plan kont spółdzielni socjalnej.	382
6.5. Ogólne zasady prowadzenia zapisów na kontach	399
6.5.1. Fundusze spółdzielni socjalnej.	399
6.5.2. Majątek trwały i obrotowy	401
6.5.3. Rozrachunki	402
6.5.4. Przychody spółdzielni socjalnej	404
6.5.5. Rachunek kosztów spółdzielni socjalnej.	408
6.5.6. Wynik finansowy, sprawozdawczość podatkowa i finansowa	410